

Bir Güneş

DERGİSİ

Şubat 8 Sayı

2026

ISSN 31085563

TÜRKİYE AZERBAYCAN ORTAK YAYINI

BİR GÜNEŞ DERGİSİ

Yayın Sahibi/ Yayımcı

Gunash Guliyeva

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hakan Yılmaz

Genel Editörler

Samir Guliyev
Celal Safaroğlu
Akın Yılmaz

Yayın Kurulu

Zakir Safaroğlu
Buse Yılmaz
Yusuf Kılıç
Fikri Gül

Teknik Editör

Hakan Yılmaz

Dizgi – Tasarım-Çizim

Buse Yılmaz

Yazı Gönderimi ve Editöryel süreç iletişimi

dergigunes@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1	<i>Türkiye Dünyanın Yeni Jeopolitik Gücü.....</i>	3-5
2	<i>2 Şubat – Gençler Günü</i>	6-8
3	<i>Dil Düşüncenin Vatanıdır. 21 Şubat Ana – Dili Günüdür.....</i>	10-13
4	<i>Sözüm Varsa Yurdum Var ...Dede Korkut.....</i>	14-19
5	<i>Bir Doğum Günü 7 Şubat Mübariz İbrahimov</i>	20-22
6	<i>Türk Yazı Dilinin Mimarı Ali Şir Nevai</i>	23-24
7	<i>Nevruza Giden Yol : Çile ve Yenilenme İlişkisi.....</i>	25-27
8	<i>NevruzGülü</i>	28-29
9	<i>Taşa Sinmiş Zaman - Nahçıvan</i>	30-36
10	<i>Türkiye Van Şehir Gezisi.....</i>	37-51

TÜRKİYE DÜNYANIN YENİ JEOPOLİTİK GÜCÜ

“Türkiye olarak gerek Özbekistan’ın gerek ata yurdumuz Orta Asya’nın refahına katkı sunma noktasında elimizden geleni yapmakta kararlıyız ”

Recep Tayyip Erdoğan

’Kardeş Türk halkından bizi hiç bir mesafe ayıramaz “. Şevket Mirziyoyev

Bu ziyaret, bir takvim notu değil; Türk dünyasının kendi ayaklarıyla yürüme denemesidir. Ocak 2026’da Özbekistan Cumhurbaşkanı’nın Türkiye’ye gerçekleştirdiği ziyaret, bir diplomatik temas değil; Türk dünyasında birlik fikrinin ilk kez işler hâle getirilme denemesidir. Bu seferin esas amacı, ortak tarih söylemini tekrar etmek değil, ortak hareketin mümkün olduğunu göstermektir. Türkiye ile Özbekistan arasında kurulan çerçeve, Türk dünyasının artık yalnızca “aynı kökten gelen” değil, aynı yönde yürüeyebilen bir topluluk olabileceği varsayımına dayanır. Bu, duygusal bir birliktelik çağrısı değil; pratik bir kapasite testidir. Bu seferin temel hedefi açıktır: Türk dünyasını söylem düzeyinden çıkarıp alışkanlık

1.Foto: <https://www.instagram.com/p/C74zSyRCg01/>

Recep Tayyip Erdoğan ; *“Türk dünyası olarak bizi bir- birimize bağlayan sadece tarih kitaplarında okuduğumuz satırlar değildir. bizleri bir arada tutan aynı semaya bakan gözlerin aynı rüzgari hiss eden gönüllerin kardeşliğidir”...*

“Türk dünyası balkanlar ‘ dan hazar ‘ a oradan taşkent’e ; bişkek’e kadar uzanan geniş coğrafyada düşünen , üreten ve yön veren bir merkez olma potansiyeline ziyadesiyle sahiptir.”

Özbekistan Cumhurbaşkanı’nın Türkiye’ye gerçekleştirdiği ziyaret, ikili diplomatik gündemin ötesine geçen anlamlar taşıyor. Ankara’daki temaslar, yalnızca iki ülke arasındaki ilişkilerin geldiği noktayı değil, Türk dünyasının giderek belirginleşen ortak yön arayışını da gözler önüne seriyor. Bu ziyaret, Türk dünyasında merkezlerin birbirine daha bilinçli şekilde bağlandığı yeni bir dönemin işareti olarak okunabilir. Türkiye ile Özbekistan arasındaki ilişkiler, son yıllarda tarihsel yakınlığın ötesine geçerek stratejik bir derinlik kazanıyor. Eğitimden savunmaya, ticaretten ulaşımına uzanan iş birlikleri, Türk dünyasının doğu ve batı kanatları arasında canlı bir temas hattı oluşturuyor. Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Türkiye’ye yönelik değerlendirmelerinde Türkiye’yi “stratejik ortak” olarak tanımladı. Bu vurgu, Özbekistan’ın Türkiye’yi Türk dünyasındaki koordinasyon sağlayan bir ülke olarak gördüğünü açıkça göstermektedir. Türkiye, Özbekistan için sadece dost bir ülke değil; birlikte yol yürünecek, birlikte iş yapılacak bir stratejik ortaktır. Bu yaklaşım, Türk Devletleri Teşkilatı için de hayati bir anlam taşır.

Foto:<https://www.yenisafak.com/gundem/cumhurbaskani-erdogan-ile-ozbekistanli-mevkidasi-mirziyoyevden-birlik-ve-beraberlik-mesaji-acimiz-da-bir-derdimiz-de-47926>

ANKARA'DA BULUŞAN YOLLAR: TÜRKİYE, AZERBAYCAN VE TÜRK DÜNYASININ Ortak Ufku

Bu hattın kilit düğüm noktalarından biri ise hiç kuşkusuz Azerbaycan. Azerbaycan, Türkiye ile Özbekistan arasındaki yakınlaşmada yalnızca bir dost ülke değil; Bakü'nün Ankara ile kurduğu güçlü stratejik birliktelik, Taşkent'in de dâhil olduğu daha geniş bir eşgüdüm alanını mümkün kılıyor. Hazar üzerinden uzanan ulaşım ve enerji hatları, bu üç ülkeyi aynı tarihsel hafızanın yanı sıra aynı gelecek tasavvurunda buluşturuyor. Bu temasların kurumsal çerçevesi ise Türk Devletleri Teşkilatı içinde giderek daha görünür hâle geliyor. Türkiye, Azerbaycan ve Özbekistan arasında gelişen karşılıklı güven, Türk dünyasını söylem düzeyinden çıkarıp somut iş birliği zeminine taşıyan en önemli dinamiklerden biri olarak öne çıkıyor., Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın Türkiye ziyareti, Ankara'da imzalanan anlaşmalardan ibaret değil. Bu ziyaret, Bakü'nün de dâhil olduğu daha geniş bir Türk dünyası ufkunda, ortak tarih bilincinin ve müşterek gelecek arzusunun yeniden şekillendiğini gösteren güçlü bir diplomatik işaret niteliği taşıyor. Türk dünyası, adım adım, merkezleri birbirine bağlanan bir bütünlük fikrine doğru ilerliyor...

Foto:https://www.google.com/imgres?imgurl=https://static.president.az/upload/2360x1196/2022/06/21/3449f4ff5891d76d1e71a7cba92549f5_6782669.jpg&tbnid=8ArXFh7xflBEXM&ve

2 Şubat- GENÇLER GÜNÜ

Azerbaycan Gençlerinin XI Forumu

Azerbaycan'ın Cumhurbaşkanlığı İlham Aliyev

“Otuz yıla yakın süren işgale son vererek ulusal iradenin kararlılığını tüm dünyaya ilan eden bu tarihsel zaferin mimarlarının büyük çoğunluğunu genç bireylerin oluşturması, gençliğin yalnızca geleceğin değil, aynı zamanda bugünün de asli kurucu unsuru olduğunu göstermektedir. Bu zafer, Azerbaycan gençliğinin vatan sevgisinin ve sarsılmaz iradesinin kalıcı bir simgesi olarak kolektif hafızadaki yerini almıştır. Modern Azerbaycan tarihinin yeni bir rönesans evresine girdiği bu dönemde, gençliğin yenilikçi potansiyeli ve yaratıcı enerjisinin, devletin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine stratejik katkılar sunacağına dair güçlü bir inanç bulunmaktadır. Bu bağlamda Azerbaycan gençliği, yalnızca ulusal gelişimin taşıyıcısı değil, aynı zamanda çağdaş devlet anlayışının entelektüel ve ahlaki teminatı olma niteliğini de taşımaktadır” . İ.Aliyev

1. <https://president.az/az/articles/view/17644>
2. <https://president.az/az/articles/view/71454>

BİR MİLLET GENÇLİYİNDE KENDİNİ YENİDEN KURAR...

2 Şubat, Azerbaycan için yalnızca takvimsel bir gün değil; geçmiş ile gelecek arasında kurulan bilinçli bir köprünün simgesidir. 26 Temmuz 1996 tarihli, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in Kararnamesiyle 2 Şubat Azerbaycan' da ' Gençler Günü'olarak Kabul edilmiştir. Gençlik, yalnızca bir yaş aralığı değil; düşüncenin cesaret kazandığı, ideallerin şekillendiği ve geleceğin sessizce inşa edildiği bir zaman dilimidir. 2 Şubat Gençler Günü, bu dinamizmin, bu arayışın ve bu sorumluluğun farkına varma günüdür. Gençler, toplumların vicdanı ve yenilenme gücüdür. Sorgulayan zihinleriyle durağanlığı aşar, adalet duygularıyla geleceğe yön verirler. Bilimden sanata, düşünceden emeğe uzanan her alanda, gençliğin taşıdığı umut, yalnız bugünü değil yarını da anlamlı kılar. Bu özel gün, gençlere duyulan güvenin ve onlardan beklenen sorumluluğun bir ifadesidir. Geleceği hazır bulmayacak, onu akıl, emek ve erdemle kuracak olan gençlerdir.

"Azerbaycan gençliğinin başarıları, zaferleri ve kazanımlarıyla halkımızı her zaman memnun edeceğine ve ülkemizin kalkınmasına değerli katkılarda bulunacağına eminim." Mehriban Aliyeva

2 Şubat Gençler Günü'nün; düşünen, üreten, eleştiren ve sorumluluk alan tüm gençlere ilham vermesi dileğiyle bir milletin yarına dair hayalleri,adalet anlayışı, bilgiyle kurduğu ilişki ve sorumluluk bilinci, gençliğin zihninde şekillenir. Gençliğe yapılan her yatırım, aslında bir milletin kendi geleceğini inşa etmesidir. Milletler, kaderlerini tesadüflerle değil; gençliğin aklı, emeği ve ahlâkıyla yazar

gençliğin aklı, emeği ve ahlâkıyla yazar. Mustafa Kemal Atatürk, gençliği yalnızca geleceğin taşıyıcısı değil, bizzat geleceğin kurucusu olarak görmüştür.' **'Bütün Ümidim Gençliktedir'** –

1FOTO,; <https://report.az/daxili-siyaset/mehriban-eliyeva-gencler-gunu-ile-bagli-paylasim-edib020>

Mustafa Kemal Atatürk, gençliği yalnızca geleceğin taşıyıcısı değil, bizzat geleceğin kurucusu olarak görmüştür.’ *‘Bütün Ümidim Gençliktedir’*–

sözü, onun gençliği pasif bir mirasçı değil; bilinçli, sorumluluk sahibi ve akılcı bir özne olarak konumlandığını açıkça gösterir. Atatürk için gençlik, milletin sürekliliğini sağlayan en temel unsurdur; Cumhuriyet’in fikrî ve ahlâkî teminatıdır. Buna benzer diğer bir yaklaşım Haydar Aliyev’in düşüncesinde de görülür.

‘Gençlik Devletin Gelecegidir’-

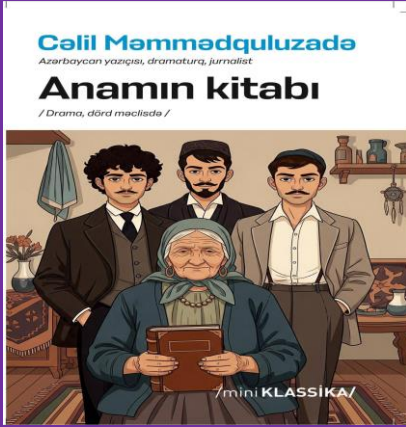
ifadesiyle, bir ülkenin siyasal ve toplumsal istikrarının genç nesillerin eğitimi, bilinci ve değer dünyasıyla doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Ona göre güçlü bir devlet, ancak millî kimliğine sahip çıkan, çağın gereklerini kavrayan gençlerle mümkündür. Bu bakımdan gençlik, her iki düşüncede de yalnızca yarının umudu değil; bu günün bilinçli kurucu gücüdür. Milletler, geleceklerini söylemlerle değil; gençliğe verdikleri değerle ve onlara yükledikleri sorumlulukla inşa ederler.

1. Foto:<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://dolmabahceokullari.com.tr/wp674x1024.webp&tbnid=jBXnSRCapGXeoM&vet=1&imgrefurl=https://d>
2. Foto2:<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://mod.gov.az//images/>

Dil Düşüncenin Vatanıdır...

21 Şubat – Ana –Dili Günüdür

21 Şubat... Takvim yapraklarında sade bir tarih gibi duran bu gün, aslında insanlığın hafızasına açılan en derin kapılardan biridir: Ana dili... Ana dili; yalnızca konuşulan bir araç değil, insanın dünyaya ilk bakışı, ilk sızısı, ilk duasıdır. Bir çocuk annesinin sesinde nasıl hayata tutunuyorsa, bir halk da ana dilinde öyle var olur. Azerbaycan edebiyatında ana dilinin kaderi, çoğu zaman milletin kaderiyle iç içe yazılmıştı.

Celil Memmedquluzade . Anamın Kitabı

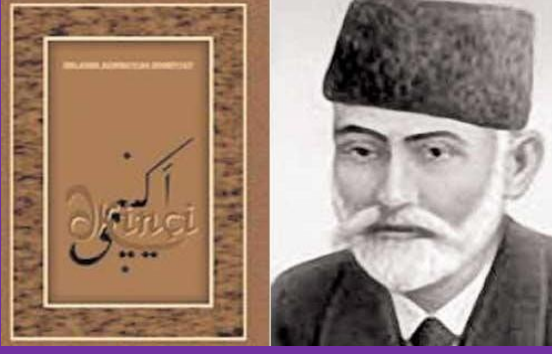
Celil Memmedquluzadə'nin Anamın Kitabı bu iç içeliğin en sarsıcı örneklerinden biridir. Eserde ana dili, yalnızca bir iletişim vasıtası değil; parçalanmış kimliğin aynasıdır. Aynı evin içinde, aynı anneden doğmuş evlatların farklı dillerle konuşması, yalnızca bireysel bir tercih değil, tarihsel bir kırılmanın sonucudur. Anne ise bu dağınıklığın ortasında, diliyle birlikte haysiyeti de parçalanmış bir milletinsimgesidir. Annenin kitabı okunamaz hâle geldikçe, toplum da kendini okuyamaz olur. Bu noktada ana dili meselesi, bireysel bir hassasiyet olmaktan çıkar; toplumsal bir mesuliyyətə dönüşür. İşte burada Hasan Bey Zerdabi'nin fikrî mirası belirir. Zerdabi, dili yalnızca edebî bir estetik alan olarak değil, halkı uyandıracak

bir bilinç aracı olarak görmüştür. Gazeteyi, ana diliyle halka seslenen bir mektep gibi tasarlamış; dilin sadeleşmesini, halkla buluşmasını bir aydın görevi saymıştır.

Çünkü ona göre ana dili susturulan bir toplum, düşünme kabiliyetini de yavaş yavaş kaybeder. Celil Memmedquluzade'nin hicviyle Zerdabi'nin aydınlanmacı çizgisi burada aynı noktada kesişir: Ana dili kaybolursa, millet yalnızca kelimelerini değil, vicdanını da yitirir. *Anamın Kitabı*'ndaki trajedi, Zerdabi'nin ömrü boyunca önlemeye çalıştığı tehlikenin edebî tezahürüdür. Biri kalemiyle yarayı gösterir, diğeri fikriyle onu sarmaya çalışır. 21 Şubat, bu yüzden yalnızca dillerin çeşitliliğini kutladığımız bir gün değildir; dillerin uğradığı ihanetleri hatırladığımız bir gündür. Ana dili, insanın dünyaya ilk adım attığı eştir. O eş kırılırsa, insan yürümeyi unutur. Memmedquluzade'nin annesi kitabını kaybettiğinde nasıl sessizliğe gömülüyorsa, ana dilini kaybeden toplum da tarihin kenarına itilmiş bir suskunluğa mahkûm olur. Bugün ana dilini korumak, geçmişe romantik bir bağlılık değil; geleceğe karşı ahlaki bir sorumluluktur. Çünkü ana dili yaşatmak, yalnızca kelimeleri değil, o kelimelerin taşıdığı hafızayı, acıyı, sevinci ve insan olma onurunu yaşatmak demektir. Ve belki de 21 Şubat'ın en derin anlamı burada gizlidir: İnsan, ana dilini savunduğu ölçüde kendini savunur. 21 Şubat, Türk dünyası için ; ortak bir kaderin, ortak bir sızının ve ortak bir direnişin adıdır. Çünkü Türk dili tarih boyunca yalnızca konuşulmamış; sürgün edilmiş, yasaklanmış, bölünmüş ve kimi zaman sessizliğe mahkûm edilmiştir. Buna rağmen her coğrafyada, her lehçede yeniden filiz vermeyi başarmıştır.

1.Foto:<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://kaspi.az/storage/posts/large/623736a51ec4e.jpg&tbid=N49RAUjp4JbP8M&vet=1&imgrefurl=https://kaspi.az/az/ekinci-ile-baslanan>

Hesên bey Zerdabi. Ekinçi.

Celil Memmedquluzade'nin *Anamın Kitabı*'ndaki Anne, yalnız Azerbaycan'ın değil, bütün Türk dünyasının annesidir. Onun kaybolan kitabı; Kazan bozkırlarında susturulan bir kelimeyi, Taşkent'te yasaklanan bir sesi, Altaylar'da unutulmuş bir ninninin yarım kalan ezgisini taşır. Anne konuşur, ama evlatlar anlamaz; evlatlar konuşur, ama anne tanımaz. İşte bu kopuş, Türk dünyasının yüzyıllık trajedisidir. Bu trajediyi erkenden fark edenlerden biri de Hasan Bey Zerdabi'dir. Zerdabi, ana dilini yalnız korumak değil, onu halkın zihnine yeniden yerleştirmek gerektiğini savunur. Onun için dil, entelektüellerin süslü odalarında değil; köy meydanlarında, pazar yerlerinde, günlük hayatın tam ortasında yaşamalıdır. Bu düşünce, İsmail Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işte birlik" çağrısıyla bütün Türk coğrafyasına yayılır. Gaspıralı'nın dili, sınır tanımaz; çünkü o, dilin siyasetten önce geldiğini bilir. Azerbaycan'da Memmedquluzade hicivle yarayı açarken Türkiye'de Ziya Gökalp ana dilini bir milletin ruh kökü olarak tarif eder. Ona göre dil, sadece geçmiş taşımaz; geleceği de inşa eder. Mehmet Akif'in şiirinde ana dil, bir milletin vicdanıdır; kaybolursa ahlâk da çözülür. Akif'in kelimeleri, ana dilini yitirmiş bir toplumun dua edemeyeceğini fısıldar. Özbek edebiyatında Abdulla Qodiriy, ana diliyle konuşan roman kahramanlarını bilinçli bir direnişin parçası hâline getirir. Onun dili, sömürgeleştirilmiş bir coğrafyada kimliği ayakta tutan son kaledir. Kazak bozkırlarında ise Abay Kunanbayev, ana dilini düşüncenin aynası olarak görür. Abay için ana dili yozlaşmış bir toplum, düşünmeyi de yanlış öğrenir; kelimeler bulanıklaşınca fikir de bulanıklaşır. Bugün yok olan ya da yok olma tehlikesi yaşayan Türk lehçeleri, yalnız dilbilimsel bir mesele değildir. Her kaybolan kelimeyle birlikte bir dünya algısı, bir ahenk, bir tarih yorumu da silinir. Dil ölünce sadece sesler susmaz; masallar yetim kalır, atasözleri anlamsızlaşır, dualar eksik söylenir. 21 Şubat bu yüzden bir yas günü olduğu kadar bir uyanış günüdür. Türk dünyası için ana dili savunmak, geçmiş kutsamak değil; geleceği kurtarmaktır. Çünkü ana dili, bir milletin hafızasıdır. Hafızasını kaybeden millet, başkalarının hatıralarıyla yaşamaya mecbur kalır. Ve belki de bugün, Memmedquluzade'nin

annesinin kayıp kitabını yeniden yazma günüdür. Her lehçesiyle, her sesiyle, her kırık ama dirençli kelimesiyle... Çünkü Türk dünyası, ana dili yaşadığı sürece vardır. Ana dili sustuğunda ise, tarih yalnızca suskunluğu geçirir. Ana dili, bir milletin yalnız konuştuğu değil, sustuğu yerde bile var olan hakikatidir.

İsmayıl Kaspıralı. Tercüman

Susturulduğunda bile içten içe konuşur; rüyalarla, türkülerle, yarım kalan cümlelerle. Türk edebiyatında ana dili çoğu zaman bir direniş biçimi olarak karşımıza çıkar. Celil Memmedquluzade'nin annesi, kitabını kaybettiğinde yalnız okumayı değil, hatırlamayı da yitirir. Bu kayıp, bireysel değildir; tarihsel bir hafıza kaybıdır. Aynı kader, Orta Asya bozkırlarında başka annelerin de payına düşer. Bir Kazak ninesinin torununa öğretemediği atasözüyle, bir Özbek annenin çocuğuna fısıldayamadığı ninni aynı sessizliğin içindedir. Abay'ın düşüncesinde ana dili, insanın kendisiyle konuşma biçimidir. Kendi diliyle düşünemeyen insan, başkasının aklıyla yaşar. Abay'ın dizelerinde kelime, yalnız anlam taşımaz; ahlâk ve sorumluluk da taşır. Bu yüzden dil bozulduğunda, yalnız estetik değil, vicdan da çöker. Aynı endişeyi Özbek edebiyatında Çolpan'ın şiirlerinde görürüz: Ana dili, zincire vurulmuş bir halkın içten içe attığı çığlıktır. Çolpan'ın kelimeleri, yüksek sesle vicdan da çöker. Türkiye sahasında Yahya Kemal, ana dilini "eve dönüş" olarak algılar. Onun şiirinde ana dil, insanın ruhen sığındığı son limandır. Sürgünler, kopuşlar, modernleşmenin sert rüzgârları karşısında bile dil, geçmişle bağ kurmanın en sağlam yoludur. Aynı damar Azerbaycan'da Bahtiyar Vahapzade'de belirginleşir: Ana dili, vatanın kendisi kadar kutsaldır; çünkü vatan kaybedilse bile dil yaşarsa, dönüş ümidi baki kalır. Kırgız bozkırlarında Cengiz Aytmatov'un anlatılarında ana dili, yalnız kelimelerde değil; suskunlukta, bakışta, efsanede yaşar. Onun eserlerinde dili kaybeden insan, zamanla insanlığını da yitirir. Mankurt efsanesi, ana dili unutmanın yalnız kültürel değil, varoluşsal bir felaket olduğunu anlatır.

1. <https://www.google.com/imgres?imgurl=https://kiriminsesigazetesi.com/wp-content/upload>

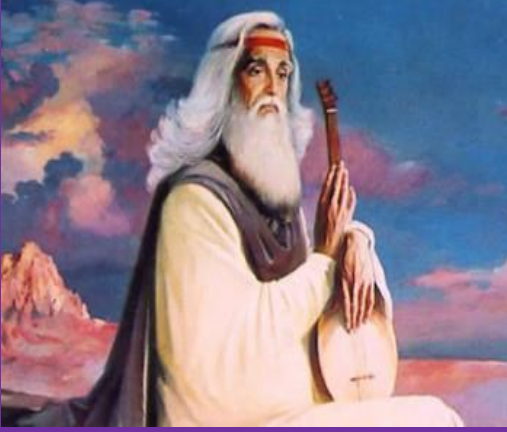
Dil Düşüncenin Vatanıdır...

Dilini unutan insan, annesini de tanımaz hâle gelir. Bugünsuskunlukta, bakışta, efsanede yaşar. Onun eserlerinde dili kaybeden insan, zamanla insanlığını da yitirir. Mankurt efsanesi, ana dili unutmanın yalnız kültürel değil, varoluşsal bir felaket olduğunu anlatır. Dilini unutan insan, annesini de tanımaz hâle gelir. Bugün yok olma tehlikesi altındaki Türk lehçeleri, bize acı bir gerçeği hatırlatır: Dil, kendiliğinden yaşamaz. Onu yaşatan, bilinçtir; koruyan ise iradedir. Ana dili sadece evde konuşmak yetmez; onunla düşünmek, yazmak, sevmek ve itiraz etmek gerekir. Çünkü dil, itiraz edemediği anda zayıflar.

21 Şubat, bu yüzden Türk dünyası için bir hatırlama günüdür. Her kaybolan kelime için başımızı öne eğdiğimiz; ama her yaşatılan kelime için geleceğe umutla baktığımız bir gün. Ana dili, insanın dünyaya bıraktığı en derin izdir. O iz silinirse, tarih bizi tanımaz. Ve belki de bugün, her Türk coğrafyasında aynı cümle fısıldanmalıdır: Dilimizi korumak, kendimizi korumaktır. Çünkü ana dili yaşayan millet, zamanın karşısında hâlâ konuşabilen millettir. O iz silinirse, tarih bizi tanımaz. Ve belki de bugün, her Türk coğrafyasında aynı cümle fısıldanmalıdır: Dilimizi korumak, kendimizi korumaktır. Çünkü ana dili yaşayan millet, zamanın karşısında hâlâ konuşabilen millettir.

Sözüm Varsa Yurdum Var

Dede Korkut

Türk dünyasının müşterek hafızasında, zamana meydan okuyan bir söz anıtı yükselir: **Dede Korkut Kitabı**...Bu eser, yalnızca bir destanlar toplamı değil; Türkçenin düşünceyi, ahlâkı ve toplumsal düzeni kuran asli kudretinin edebî bir tezahürüdür. Dede Korkut, farklı coğrafyalara dağılmış Türk topluluklarını aynı söz ikliminde buluşturan nadir metinlerden biridir. Bu yönüyle o, sınırları aşan bir anlatı değil; ortak bir dil bilinci, ortak bir varlık tasavvurudur. Dede Korkut'ta anlatılan her hikâye, bireysel bir yiğitlik macerasının ötesine geçer; toplumu ayakta tutan değerlerin sembolik bir ifadesine dönüşür. Söz, bu destanda yalnızca anlatılanı aktaran bir araç değil, düzen kuran bir otoritedir. Ad verme, dua etme, ant içme ve öğüt verme sahneleri, dilin toplumsal meşruiyet üreten gücünü gözler önüne serer. Bu nedenle Dede Korkut, Türk dünyasında dilin yalnızca konuşulan değil, yaşanan bir hakikat olduğunu hatırlatır. Bu metni ortak bir abide kılan asıl unsur, taşıdığı kültürel sürekliliktir. Azerbaycan sahasında, Anadolu'da, Orta Asya'da ve Balkanlar'da farklı lehçelerle okunmuş; fakat aynı anlam ufkuyla benimsenmiştir. Bu durum, Dede Korkut'un belirli bir bölgeye ait olmaktan çok, Türk dünyasının tamamına ait bir söz mirası olduğunu gösterir. Destandaki atasözleri, kalıp ifadeler ve anlatım ritmi, Türkçenin ortak hafızasını canlı tutan temel unsurlar hâline gelmiştir. Dede Korkut'un dili, geçmişte kalmış bir anlatım biçimi değildir; bugün bile ahlâkî ölçü sunan, insanı sınavan ve toplumu anlamlandıran bir derinlik taşır. Yiğitlik, adalet, sadakat ve merhamet gibi kavramlar, bu destanda soyut ilkeler olarak değil; sözle kurulan ve davranışla

1. <https://www.google.com/imgres?imgurl=http://qebulol.az/wp->

sınanan değerler olarak karşımıza çıkar. Bu yönüyle Dede Korkut, Türk dünyasının sadece edebî değil, düşünsel ve etik ortak paydasını da temsil eder. Dede Korkut Destanı, Türk dünyası için taşla değil sözle inşa edilmiş bir abidedir. Yıkılmazlığı, maddi varlığından değil; ana dilin hafızasında yaşamaya devam etmesinden kaynaklanır. Dil yaşadıkça Dede Korkut konuşur; Dede Korkut konuştukça Türk dünyası, kendini tarihin içinde yeniden tanımlar. Bu yüzden o, geçmişin hatırası değil, ortak geleceğin de sessiz rehberidir. Türk dünyasının haritası yalnızca dağlar, ırmaklar ve bozkırlarla çizilmemiştir; bu haritanın asıl sınırları sözle belirlenmiştir. İşte bu söz coğrafyasının merkezinde, taşla değil dille yükselmiş bir anıt durur: **Dede Korkut Kitabı**... O, ne yalnız bir destandır ne de geçmişte kalmış bir anlatı; Türk dünyasının müşterek hafızasında yankılanan, zamanı aşan bir sesin adıdır.

Dede Korkut Kitabı

Dede Korkut'ta anlatılanlar, bir milletin kendini nasıl gördüğünün ve nasıl yaşamak istediğinin ifadesidir. Yiğitlik, yalnız kılıç sallamakla ölçülmez; söz tutmak, adaleti gözetmek ve topluma karşı sorumluluk taşımakla anlam kazanır. Bu destanda söz, kaderi belirleyen bir güçtür. Bir ad verildiğinde kimlik kurulur, bir dua edildiğinde gelecek şekillenir, bir öğüt söylendiğinde toplum kendini yeniden inşa eder. Bu yüzden Dede Korkut'ta anlatı değil, sözün kendisi merkezde durur.

Bu destanda söz, kaderi belirleyen bir güçtür. Bir ad verildiğinde kimlik kurulur, bir dua edildiğinde gelecek şekillenir, bir öğüt söylendiğinde toplum kendini yeniden inşa eder. Bu yüzden Dede Korkut'ta anlatı değil, sözün kendisi merkezde durur. Bu eseri Türk dünyası için ortak bir abide hâline getiren şey, onun tek bir coğrafyaya ait olmamasıdır Aynı hikâyeler farklı lehçelerde söylenmiş, fakat aynı ruhla korunmuştur. Kafkasya'da yankılanan bir dua ile Anadolu'da edilen bir niyaz, Orta Asya'da söylenen bir öğütle Balkanlar'da anlatılan bir hikmet,

Dede Korkut'un dilinde birleşmiştir. Bu birlik, kan bağından önce söz bağına işaret eder. Dede Korkut'un dili, geçmiş anlatırken bugünü de sınar. Orada kibir yıkımın, adalet dirliğin, sadakat ise var olmanın şartıdır. Bu değerler, soyut ilkeler olarak değil; yaşayan, sınanan ve bedel ödenen hakikatler olarak sunulur. Bu yönüyle Dede Korkut, Türk dünyasının ahlâk atlasıdır. İnsan, bu metinde yalnız atalarının ne yaptığını değil, kendisinin ne yapması gerektiğini de okur. Dede Korkut'un dili, geçmiş anlatırken bugünü de sınar. Dede Korkut, yıkılmayan bir anıttır; çünkü toprağa değil, dile yaslanır. Taş aşınır, şehirler değişir sınırlar kaybolur; fakat söz yaşadıkça hafıza diri kalır. Dede Korkut'un büyüklüğü de buradadır: O, geçmişin hatırası olmanın ötesinde, Türk dünyasının kendini unutmaması için konuşmaya devam eden ortak vicdanıdır.

Dede Korkut Kitab'ı Türk dünyasının yalnızca destansı hafızası değil; aynı zamanda ahlâk, vatan şuuru, kahramanlık anlayışı ve ana sevgisi üzerine kurulmuş bir değerler manzumesidir. Her boyda bu kavramlar, süslü tanımlar yerine davranış, fedakârlık ve söz üzerinden görünür hâle gelir. Dede Korkut'ta vatan, yalnız üzerinde yaşanan bir mekân değildir; korunması gereken bir onur alanıdır. Yurt, düşmana bırakıldığında sadece toprak değil, düzen ve haysiyet de elden gider. Bu anlayış, Kazan Han boyunda açıkça hissedilir: *"Kazan Bey der ki: Yurdum yağmalanmış, evim talan olmuş; ben sağ iken buna nasıl katlanayım?"* Bu söz, vatanseverliğin edilgen bir sevgi değil, harekete çağıran bir sorumluluk olduğunu gösterir. Kahraman, yurdunu sevdiği için değil; onu korumakla yükümlü olduğu için savaşı. Kahramanlık: Güçten Önce Ahlâk...

Dede Korkut'ta kahramanlık, kör cesaretle değil; ölçü, adalet ve söz sadakatiyle tanımlanır. Yiğit, yalnız düşmanı yenen değil; ne zaman duracağını bilen kişidir. Bamsı Beyrek boyunda bu ahlâk açıkça görülür: *"Yiğit olan er, düşmanı basınca sevinmez; mazlumu görünce yüreği sızlar."* Burada kahramanlık, merhametle dengelenmiş bir güç anlayışıdır. Bu yönüyle Dede Korkut, Türk kahramanlık geleneğini vahşetten ayırır; ona ahlâkî bir zemin kazandırır.

Ahlak Sözü Tutmak Düzeni Kurmak Dede Korkut dünyasında ahlâk, yazılı kurallarla değil; **sözle verilen sözün tutulmasıyla** ayakta durur. Ant içmek, söz vermek ve o sözün arkasında durmak, toplumsal düzenin temelidir. Bu anlayış şu ifadede billurlaşır: *"Er kişi sözünden dönerse, il içinde yüzü kara olur."* Ahlâk burada bireysel bir erdem değil; toplumsal bir zorunluluktur. Söz bozulursa düzen çözülür; güven kaybolursa toplum

dağılır. Ana Sevgisi: Hayatın İlk Öğretisi-Dede Korkut'ta ana, yalnız doğuran değil; değerleri aktaran ilk öğretmendir. Ana duası, en güçlü koruyucu; ana bedduası ise en ağır yüküdür. Dirse Han boyunda bu anlayış derin bir duyarlılıkla işlenir:

"Ana Hakkı Tanrı Hakkıdır ; Ana bedduası alan dirlik bulmaz'...

Bu söz, ana sevgisinin duygusal bir bağdan ibaret olmadığını; kutsal bir sorumluluk olarak görüldüğünü gösterir. Ana, hem bireyin hem toplumun vicdanıdır. Dede Korkut'ta vatanseverlik, kahramanlık, ahlâk ve ana sevgisi birbirinden kopuk değildir; hepsi **aynı söz evreninin** parçalarıdır. Ana Dili Günü'nün çağrısı da bu noktada derinleşir. Dilin korunması, yalnızca kelimelerin yaşatılması değil; bir düşünme biçiminin, bir değerler sisteminin ve bir estetik duyarlığın sürdürülmesidir. Dede Korkut anlatıları, ana dilin ritmiyle düşünmenin mümkün olduğunu gösterir: Cümlelerin içindeki tekrarlar, kalıplar ve sözlü geleneğin yankıları, dilin hafızayla kurduğu organik bağı açığa çıkarır. Bu bağ koparsa, yalnızca kelimeler değil, onları taşıyan anlam ufku da yiter. Bu nedenle Ana Dili Günü, Dede Korkut'un sessizce hatırlattığı bir hakikati yeniden dile getirir: Dil, geçmişten miras kalan edilgen bir kalıntı değil; her kuşakta yeniden kurulan canlı bir varlıktır. Dede Korkut'ta sözü tutanlar dünyayı ayakta tutar; bugün ana diline sahip çıkanlar ise kültürel sürekliliğin nöbetini devralır. Dil yaşadıkça anlatı sürer; anlatı sürdükçe insan, kendini tarihin içinde anlamlandırmaya devam eder. Dede Korkut'ta söz, çoğu zaman bir kader çizgisi gibidir.

*"At binenin, k l ç
ku anan d r"*

denirken, emekle kazanılanın ancak emekle korunacağı anlatılır. Bu söz, yalnızca yiğitliğe değil, hayatta sorumluluk üstlenmenin zorunluluğuna işaret eder. Dil burada, ahlâkî bir ölçü vazifesi görür.

-

*“O ul atadan görmeyince
sofra çekmez”*

sözü, geleneğin dilde nasıl muhafaza edildiğinin açık bir örneğidir. Terbiye, sözle aktarılır; davranış, dili izler. Ana dil, bu aktarımın taşıyıcısıdır ve kuşaklar arasındaki görünmez bağı kurar.

*“Yalan söz bu dünyada yüz kara
eder”*

ifadesi, dilin yalnızca anlatan değil, insanı inşa eden bir güç olduğunu hatırlatır. Sözün doğruluğu, insanın itibarına dönüşür. Bu anlayışta dil, ahlâkın aynasıdır; bozulduğunda yalnızca anlam değil, insan da eksilir.

*“K z anadan görmeyince ö üt
almaz”*

denirken, dilin aile içinde şekillenen ilk kültür alanı olduğu sezdirilir. Söz, evin içinde öğrenilir; ana dili, ilk değerlerle birlikte insanın ruhuna yerleşir. Bu yüzden Dede Korkut’ta dil, kamusal olduğu kadar mahremdir de.

*“Tekebbürlük eyleyen Tanr
sevmez”*

Bir başka sözde, denilerek dil, insan ile ilahi düzen arasında bir denge unsuru hâline gelir. Söylenen söz, yalnız toplumu değil, insanın kendisini de sınar. Bu atasözleri, bugün hâlâ diri kalabilmişse, bunun sebebi yalnızca anlamlarının doğruluğu değil; ana dilin onları taşıyacak kudrette olmasıdır. Dede Korkut’ta atasözü, anlatının süsü değil, omurgasıdır. Dilimizin mirası olan bu sözler, geçmişin sesini bugüne taşıırken bize şunu fısıldar:

Dil yaşarsa, hikmet yaşar; hikmet yaşarsa, insan kendini unutmadan yoluna devam eder.

Dede Korkut Kitabı

Bu eser, yalnızca Oğuz boylarının hikâyelerini anlatan bir destanlar toplamı değil; Türkçenin düşünceyi, ahlâkı ve toplumsal düzeni kuran kudretini yüzyıllar ötesine taşıyan müşterek bir abidedir. Bu nedenle Dede Korkut, Azerbaycan'dan Anadolu'ya, Orta Asya'dan Balkanlara uzanan geniş bir coğrafyada, farklı lehçelerle fakat aynı ruhla sahiplenilmiştir.

Bu ortak değer, 2018 yılında **UNESCO** tarafından *İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası* listesine alınarak yalnız Türk dünyasının değil, bütün insanlığın kültürel mirası olarak tescillenmiştir.

Bu evrensel kabul, Dede Korkut'ta yer alan atasözlerinin ve hikmetli sözlerin tesadüfi değil; derin bir tarihsel birikimin ürünü olduğunu bir kez daha göstermektedir. Çünkü bu sözler, dili yalnızca anlatım aracı olarak değil, hayatı anlamlandıran asli bir güç olarak ele alır.

İşte bu nedenle Dede Korkut'ta geçen atasözleri, dilimizin mirası olarak bugün hâlâ konuşur; geçmişten bugüne uzanan bir ses, bir ölçü ve bir vicdan olarak yaşamaya devam eder.

BİR Doğum Günü -7 Şubat

7Şubat...Takvim yaprağında sade bir gün gibi görünür; oysa bazı tarihler, doğumdan çok hatırlayışı temsil eder. Mübariz'in doğduğu gün, bir bedenin dünyaya gelişi değil yalnızca; bir milletin vicdanının, sabrının ve vakarının ete kemiğe bürünüşüdür. Onun siması, sessiz bir kararlılığın aynasıdır. Gürültülü sözler etmez, iddialı nutuklar atmaz; ama bakışı, toprağı tanıyanların bakışıdır. Çünkü vatan, Mübariz için soyut bir kavram değil, canla ölçülen bir hakikattir. Ayağını bastığı toprak, geçmişle gelecek arasında suskun bir yemin gibidir; o yemini bozmamıştır. Mübariz'in vatanseverliği, anlık bir coşkunun değil, uzun bir iç terbiyenin mahsulüdür. Cesareti öfkeye yaslanmaz; cesareti bilince dayanır. Onu örnek kılan da budur: Gözünü karartan bir ölüme değil, anlamını bilen bir fedakârlığa yürümüştür. Ölümü seçmemiştir; vazifeyi seçmiştir. Bu yüzden Mübariz, yalnız Azerbaycan'ın değil, Türk dünyasının ortak yüreğinde yer eder. Onun adı, Bakü'de bir annenin duasında, Anadolu'da bir öğrencinin defter kenarında, Türkistan'da bir askerin iç sessizliğinde yankılanır. Çünkü Mübariz'in hikâyesi yerel değildir; o hikâye, aynı kökten su içen milletlerin müşterek hafızasına aittir. O, sınırları aşan bir sadakatin, bayrakları ayırmayan bir onurun adıdır. Türk dünyası onu sever; çünkü onda kendini görür. Sessiz ama derin, vakur ama sarsılmaz... Mübariz, çağımızın gürültüsü içinde kaybolmayan nadir bir sestir. O ses bağırılmaz; hatırlatır. Unutulanı, erteleneni, kolay vazgeçileni...

1.<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://1news.az/images/2025/06/18/202506180408>

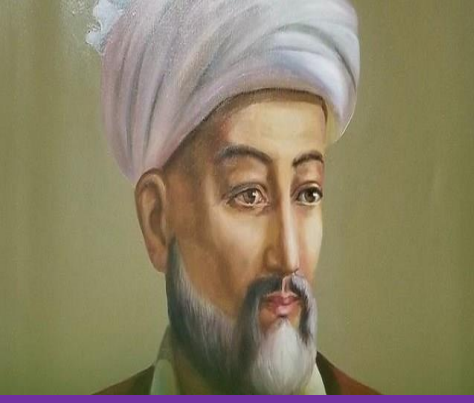
7 Şubat, bu yüzden yalnız bir doğum günü değildir. Bu tarih, gençliğin neye benzeyebileceğini yeniden düşünme günüdür. Bazı insanlar bir dönemin duygularını değil, bir milletin ahlâk eşiğini temsil eder. Mübariz İbrahimov bu bakımdan bir biyografi öznesi olmaktan çok, bir tarih sorusudur: ... Vatan, insan için ne zaman vazgeçilmez bir sorumluluğa dönüşür? ... Mübariz'in hayatı, bu tercihin romantize edilmeden, yalın ve sert bir gerçeklik içinde verilmiş cevabıdır. Onun vatan tasavvuru duygusal sloganlardan beslenmez. Mübariz, vatani ideolojik bir söylem alanı değil, ahlâkî bir sorumluluk alanı olarak kavramıştır. Mübariz İbrahimov'u Türk dünyasında anlamlı kılan husus da burada başlar. O, yalnız Azerbaycan toplumunun değil, ortak tarih ve kader bilincine sahip geniş bir kültür havzasının sessiz kabul görmüş temsilidir. Anadolu'dan Türkistan'a uzanan coğrafyada onun adı, bir kahramanlık masalı olarak değil; sorumluluk ahlâkının çağdaş bir örneği olarak anılır. 7 Şubat bu sebeple bir anma günü değil, bir ölçü günüdür. Gençliğin, cesaretin ve sorumluluğun ne anlama geldiğini yeniden tartma günüdür. Mübariz İbrahimov'un mirası, sloganlarda değil; sessiz bir soruda yaşamaktadır: *Bir insan, bildiği doğru uğruna neyi göze alabilir?*cevabı hâlâ kolay değildir. Bu sorunun cevabı, yüksek sesle verilmez. Çünkü hakiki cevaplar, çoğu zaman söylenmez; yaşanır. Mübariz İbrahimov'un cevabı da kelimelerde değil, tercihlerindedir. Bir insan, bildiği doğru uğruna her şeyi değil; kendinden vazgeçmeyi göze alabildiği noktada sınanır. Mübariz'in durduğu yer tam olarak burasıdır. O, hayatı küçümsemedi; aksine hayatı, anlamla tarttı. Ve anlamın, bazen bedel istediğini bildi. Bu bilgi onu sertleştirmede, romantikleştirmede; yalnızca kararlı kıldı. Çağımız, doğruların çoğaldığı ama bedel ödeme iradesinin azaldığı bir

1.https://www.google.com/imgres?imgurl=https://lookaside.instagram.com/seo/google_widget/

çağdır. Herkes haklıdır; fakat çok azı sorumludur. Mübariz'in örneği, bu yüzden geçmişe ait değildir. Türk dünyasında onun adının yankı bulmasının nedeni de budur. Çünkü bu coğrafyanın ortak hafızasında, vatan yalnızca korunacak bir alan değil; emanet taşınacak bir değerdir. Mübariz, bu emaneti omuzlamış; onu başkasına havale etmemiştir. Çünkü bu coğrafyanın ortak hafızasında, vatan yalnızca korunacak bir alan değil; emanet taşınacak bir değerdir. Mübariz, bu emaneti omuzlamış; onu başkasına havale etmemiştir. Onun tavrı, sözle değil hâlde konuşur ve bu yüzden sınır tanımaz. Cevap nettir ama kolay değildir: Bir insan, bildiği doğru uğruna konforundan, korkularından ve nihayet kendinden vazgeçebildiği ölçüde insan kalır. Mübariz İbrahimov, bu ölçünün adıdır. Ne daha fazlası, ne eksigi. Bu nedenle onun hatırası, duygusal bir yüceltme değil; ahlâkî bir çağrıdır. Mübariz'in yürüdüğü yol, gürültülü değildir; ayak izleri bile sanki toprağa saygıyla basar. Onun cesareti ateşten değil, sükûttanyapılmıştır. İçinde taşkınlık yoktur; derinlik vardır. Çünkü gerçek cesaret bağırmas, acele etmez, kendini ispatlamaya çalışmaz. O, zamanı geldiğinde yerini bilir. Mübariz'in kararı da böyle bir sessizlikten doğmuştur: Uzun süre taşınmış, ağırlaşmış ve sonunda kaçınılmaz hâle gelmiş bir karar. Bugünün insanı doğrularını çoğu zaman kalabalıkta söyler. Mübariz ise doğruyu, yalnızlığın ortasında taşımayı seçmiştir. Onu ayıran çizgi buradadır. Herkes sevdiğini söyler; az kişi sevdiği uğruna susmayı, beklemeyi, gerektiğinde geri dönmeyi bilir. Bu yüzden onun adı, Türk dünyasının farklı coğrafyalarında aynı tınıyla anılır. Çünkü bu coğrafya, sözü kadaryükü de olan insanları tanır. Türk ve Azerbaycan gençliği için Mübariz'in bıraktığı iz, "ne yapılmalı" sorusundan önce "nasıl bir insan olunmalı" sorusunu gündeme getirir...

1. https://tr.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCbariz_%C4%B0brahimov.

TÜRK Yazı Dilinin Mimarı

ALİ ŞİR NEVAİ

Ali Şir Nevai, 1441’de Timurlu Devleti’nin önemli kültür merkezlerinden Herat’ta doğdu. Ailesi devlet hizmetinde bulunan, iyi eğitilmiş bir çevreye mensuptu. Nevai, genç yaşta dönemin yüksek ilmi ve edebî gelenekleriyle tanıştı; Arapça ve Farsçayı ileri düzeyde öğrendi. Hayatı boyunca Sultan Hüseyin Baykara ile yakın bir dostluk ve siyasal-entelektüel işbirliği içinde bulundu; sarayda vezirlik ve yüksek idari görevler üstlendi. Nevai’nin yaşadığı 15. yüzyıl Herat’ı, Timurlu Rönesansı olarak anılan dönemin merkezlerinden biriydi. Medreseler, kütüphaneler, sanat atölyeleri ve şair meclisleriyle şekillenen bu ortam, Nevai’nin hem düşünce dünyasını hem de dil-politik tercihlerini belirledi. Nevai’nin külliyatı, Türk (Çağatay) edebiyatının en kapsamlı ve sistemli örneklerinden biridir. Nevai, Türkçe şiirlerini dört büyük divanda toplamıştır: Garâibü’s-Sıgar (çocukluk-gençlik şiirleri) Nevâdirü’s-Şebâb, Bedâyi’ü’l-Vasat, Fevâidü’l-Kiber (olgunluk ve yaşlılık dönemi). Bu divanlar, onun hayat evreleriyle paralel bir poetik gelişimi yansıtır. Nevai, Türk edebiyatında ilk Hamseyi meydana getiren şairdir. Beş mesneviden oluşan bu külliyat: *Hayretü’l-Ebrâr*; *Ferhâd u Şîrîn*; *Leylî vü Mecnûn*; *Seb’a-i Seyyâre*; *Sedd-i İskenderî*. Bu eserlerle Nevai, klasik mesnevi konularını Türkçe ifade gücüyle yeniden inşa etmiştir Mecâlisü’n-Nefâis: Türk edebiyatındaki ilk şairler tezkiresi. Mahbûbü’l-Kulûb: Ahlâkî ve hikemî mensur eseridir. Nevai’nin en belirgin özelliği, Çağatay Türkçesini bilinçli bir edebî dil hâline getirmesidir. Döneminde Farsça, yüksek edebiyatın hâkim diliyken Nevai, Türkçenin soyut düşünceyi, felsefî derinliği ve estetik inceliği taşıyabilecek bir dil olduğunu teorik ve pratik düzeyde kanıtlamıştır. Üslubunda zengin mecazlar, Tasavvufî sembolizm, Ahlâkî-didaktik bir derinlik; Dil işçiliğinde titizlik öne çıkar. Ali Şir Nevai, yalnızca Özbek ya da Çağatay edebiyatının değil, bütün Türk dünyası edebiyatının

kurucularından biridir. Ali Şîr Nevai, şair, düşünür, devlet adamı ve dil kuramcısı kimliklerini aynı şahsiyette birleştirmiş nadir isimlerdendir.

Onun en büyük başarısı, Türkçeyi yalnızca bir iletişim aracı değil, yüksek estetik ve düşünce dili olarak konumlandırmasıdır. Bu yönüyle Nevai, Türk edebiyat tarihinde kurucu akıl ve medeniyet şairi olarak anılmayı hak eder. Türkçenin ifade kudretini savunan kurucu bir eseridir. Nevâî'nin Türk dünyasındaki yeri, en açık biçimde **“Muhâkemetü'l-Lügateyn”** adlı eserinde görülür. Bu eserde Türkçe ile Farsçayı karşılaştırarak Türkçenin ifade gücünü savunur; kelime zenginliği, anlam derinliği ve anlatım kudreti bakımından Türkçenin üstünlüğünü ortaya koyar. Bu tavır, sadece dil meselesi değil, aynı zamanda bir kültür ve kimlik savunusudur. Nevâî, Türkçeyi hor görülen bir halk dili olmaktan çıkarıp sarayda, ilimde ve sanatta kullanılan bir edebiyat dili hâline getirmiştir. Şairin etkisi yalnızca kendi dönemiyle sınırlı kalmamış; Azerbaycan, Anadolu, Orta Asya ve bütün Türk coğrafyasında derin izler bırakmıştır. Fuzûlî'den Babür Şah'a, klasik Türk edebiyatının pek çok büyük ismi bu yoldan yürümüştür. Bu nedenle Ali Şîr Nevâî, farklı Türk lehçelerini ve kültürlerini ortak bir edebî zeminde buluşturan birleştirici bir isim olarak kabul edilir. Bugün Ali Şîr Nevâî, Türk dünyasında diline sahip çıkan, köklerini bilen ve edebiyatla kimliğini inşa eden herkes için güçlü bir semboldür. O, “Türkçe ile de büyük edebiyat yapılır” diyen cesur bir öncü; kelimelerle bir milletin özgüvenini ayağa kaldıran büyük bir ustadır. Türk dünyasının ortak hafızasında Nevâî, geçmişten geleceğe uzanan sağlam bir köprü olarak yaşamaya devam etmektedir. Ali Şîr Nevâî, Türk dünyasında yalnızca geçmişte kalmış bir klasik değil; dil, kimlik ve kültür meseleleri yeniden gündeme geldiğinde hâlâ başvurulacak canlı bir kaynaktır. Türkçenin imkânlarına duyduğu sarsılmaz güven, onu bir şairden öteye taşımış; bir milletin dil üzerinden kendini kurabileceğini gösteren tarihsel bir örnekhâline getirmiştir. Bu nedenle Nevâî, Türk dünyasının ortak hafızasında, edebiyatla düşünceyi buluşturan kurucu bir akıl olarak yaşamaya devam etmektedir.

Nevruz'a Giden Yol:

Çile ve Yenilenme İlişkisi

Nevruz çilesi, folklorik düşüncede yeniden doğuş, sıkışma ve dayanma evresinden sonra gerçekleşir. Bu bağlamda Şubat ayı, Nevruz'un anlam dünyasında işlevsel bir hazırlık evresidir. Kırsal anlatılarda sıkça karşılaşılan *“Şubat'ı görmeyen baharı bilmez”* türünden ifadeler, bu anlayışın sözlü kültürdeki izdüşümüdür. Çile, burada pasif bir katlanma değil; aktif bir direnç ve bekleyiş hâlidir. Günümüzde iklim değişikliği, mevsim algısındaki kırılmalar ve kırsal yaşam pratiklerinin dönüşümü, Nevruz çilesi anlayışını doğrudan etkilemektedir. 2026 Şubat ayı, halk takvimi açısından değerlendirildiğinde, geleneksel beklentiler ile modern gözlemler arasındaki gerilimi görünür kılmaktadır. Karın gecikmesi ya da ani soğukların sürpriz etkisi, folklorik bellekteki Şubat imgesini güncel deneyimlerle yeniden üretmektedir. Bu durum, Nevruz çilesinin donmuş bir gelenek değil; yaşayan ve uyarlanan bir halk bilgisi olduğunu göstermektedir.

Foto, 1..1.<https://eurasia.travel/tr/azerbaijan/holidays/novruz>

Nevruz çilesi, Türk halk kültüründe zamanın yalnızca ölçülen değil, yaşanan ve ilhamlanımlandırılan bir olgu olduğunu ortaya koyar. Şubat ayı ise bu çilenin yoğunlaştığı, sabrın ve sezgisel bilginin ön plana çıktığı bir eşik zaman olarak belirir.

Türk dünyasında zaman, soyut bir kronoloji olmaktan ziyade doğa merkezli, döngüsel ve anlam yüklü bir yapıya sahiptir. Nevruz bu döngünün merkezî eşik noktasıdır. Nevruz'un kültürel ağırlığı, yalnızca kendisiyle değil; ona kadar geçen sürecin folklorik anlamlandırılmasıyla da belirginleşir. Anadolu'da "Nevruz çilesi" olarak adlandırılan bu süreç, Azerbaycan ve diğer Türk topluluklarında aynı adla anılmasa dahi benzer işlevlerle karşımıza çıkar. Bu durum, ortak Türk folklorunun yüzeysel benzerliklerden ziyade derin yapılar üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan sahasında Nevruz (Naurız / Nooruz), kışın kesin olarak kırıldığı anı temsil eder. Ancak bu kırılma, ani değil; zorlu bir geçişin ardından gelir. Orta Asya sözlü kültüründe: Kışın "son direnişi" ; Baharın gecikmesi; Erken umutlanmanın tehlikesi üzerine anlatılar yaygındır. Şubat ayı ve Mart'ın ilk günleri, hayvancılıkla geçinen toplumlar için özellikle riskli kabul edilir. Bu dönem, Anadolu'daki Nevruz çilesiyle işlevsel olarak örtüşür: doğa, insana henüz güven vermemektedir. Altay Bölgesi Türk topluluklarında mevsim geçişleri, kozmik düzenle doğrudan ilişkilendirilir. Kışın son evresi, yalnızca fiziki bir soğukluk değil; ruhsal ve kozmolojik bir baskı olarak tasavvur edilir. Bu dönemde kötü ruhların hâlâ etkin olduğu, baharın ruhlarının ise henüz tam güçlenmediği düşünülür. Bu anlayış, Nevruz çilesinin yalnızca iklimsel değil; mitolojik kökenli bir sınanma evresi olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Ortak Türk folklorunda çile anlayışı, İslamiyet sonrası dönemde tasavvufi kavramlarla örtüşmüş; ancak kökeni daha eskidir. Eski Türk kozmogonilerinde düzen, kaostan sonra kurulur. Bahar da bu düzenin yeryüzündeki karşılığıdır. Dolayısıyla bahardan önce bir "darlık" ve "dayanma" evresi Nevruz çilesi, yalnızca Anadolu'ya özgü bir halk inancı değildir. Azerbaycan ve diğer Türk topluluklarında, isimsel farklılıklarla ama aynı zihniyet ve işlevle varlığını sürdürmektedir. Bu

durum, Nevruz öncesi çile anlayışının ortak Türk folklorunun derin katmanlarına ait olduğunu göstermektedir. Nevruz'un bir "yeniden doğuş" olarak algılanabilmesi, ancak bu çileli geçiş sürecinin kültürel hafızada korunmasıyla mümkündür.

Nevruz gülü

Baharın ilk müjdesi

"Bayram yeli çardakları yıkanda,

Novruz gülü, kar çiçeği çıkanda,

Ağ bulutlar köyneklerin sıkanda,

Bizden de bir yâd eyleyen sağ olsun,

Derdlerimiz koy dikkelsin dağ olsun... Şehriyar "Heyder Babaya Selam"

Kışın uzun ve suskun günleri geride kalırken, toprağın bağrından usulca yükselen ilk selam **Novruzgülü**'dür. Karın soğuk beyazlığına inat, narin başını göğe çeviren bu çiçek, baharın kapıyı çaldığını fısıldar. Ne gürültüyle gelir ne de aceleyle; sessizdir ama karardır. Novruzgülü, doğanın yeniden nefes almaya başladığının en saf işaretidir. Bu çiçek sadece toprağın değil, insanın da uyanışıdır. Umudun donmuş yüreklerde yeniden filizlenmesi, sabrın ve direncin ödülüdür adeta. Novruz günlerinde açması boşuna değildir; çünkü Novruz, yeni gün demektir. Eski yılın yorgunluğunu geride bırakıp tazelenmenin, arınmanın ve yenilenmenin bayramıdır. Novruzgülü de bu yeniliğin canlı bir simgesi olarak toprağın

üstünde yerini alır. Beyaz rengiyle saflığı, karı delip çıkışıyla gücü anlatır. En zor şartlarda bile yaşamdan vazgeçmeyen bir ruhu temsil eder. Bu yüzden Novruzgülü, sadece baharın değil; umutlu yarınların, yeni başlangıçların ve dirilişin çiçeğidir. O açtığında biliriz ki kış yenilmiş, bahar kazanmıştır. İlmi edebiyatda Çuha çiçeği (Latince: *Primula*), Ericaceae familyasına ait Primroseaceae familyasında yer alan bir bitki cinsidir.

Nevruz gülü

Çoğu türü güzel çiçeklere sahip otsu bitkilerdir ve çok uzunboylu değildirler. Nevruz çiçekleri genellikle ilkbaharda açar; çiçekleri mor, sarı, açık kırmızı veya beyaz olabilir. Genellikle filtrelenmiş güneş ışığını tercih ederler. Birçok türü dağ iklimine uyum sağlamıştır.

Nevruzgülü

1.Foto:<https://az.wikipedia.org/wiki/Novruz%C3%A7i%C3%A7%C9%99yi#/media/>

2.<https://az.wikipedia.org/wiki/Novruz%C3%A7i%C3%A7%C9%99yi#/media/Fayl:Pr>

3.<https://az.wikipedia.org/wiki/Novruz%C3%A7i%C3%A7%C9%99yi#/media/Fayl:>

TAŞA SİNMIŞ ZAMAN

NAHÇIVAN

Nahçıvan —Bir coğrafya adı değil yalnızca; Zamanın taşa eğilerek konuştuğu kadim bir hafızadır. Burada tarih satırlara yazılmamış, kayalara oyulmuş, sessizliğe emanet edilmiştir. Her adımda bir çağ, her gölgede bir asır durur. Nahçıvan Güney Kafkasya'nın tarihsel, kültürel ve jeopolitik açıdan en dikkat çekici bölgelerinden biridir. Arkeolojik buluntular, Nahçıvan'da insan yerleşiminin İslam mimarisinin seçkin örneklerini barındırır. Özellikle Orta Çağ'da gelişen mimari geleneğin ürünü olan türbeler ve anıtlar, Nahçıvan'ın kültürel sürekliliğini ve estetik birikimini yansıtır. Nahçıvan Türk dünyasıyla tarihsel ve kültürel bağların somutlaştığı bir alan olarak, yalnızca bölgesel değil, daha geniş bir medeniyet havzası açısından da önem taşımaktadır. Bu yönleriyle Nahçıvan, geçmiş ile bugünü iç içe geçiren çok katmanlı bir tarih ve kimlik alanı olarak değerlendirilmelidir. Nahçıvan, Güney Kafkasya'nın **en eski yerleşim ve kültür merkezlerinden biri** olarak çok erken dönemlere tarihlenen abidelere sahiptir. Kültepe I - MÖ 5.-4. binyıl (Eneolitik – Erken Tunç Çağı).

Foto:1<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://azertag.az/files/galleryphoto/2019/>

Nahçıvan ve genel olarak Azerbaycan coğrafyasındaki **en eski yerleşim alanlarından biridir**. Kerpiç evler, ocaklar, obsidyen aletler, boyalı seramikler: Kura–Araz kültürünün erken evrelerini anlamada temel kaynaktır. Kültepe II - MÖ 3.–2. binyıl: Nahçıvan’da **şehirleşmeye geçişin** arkeolojik kanıtlarını sunar. Savunma duvarları, metal işçiliği izleri, gelişmiş seramik üretimi.

Oğlanqala - MÖ 2. binyıl – Antik Çağ: Bölgedeki **en eski savunma yapılarından biridir**. Stratejik tepe üzerine inşa edilmiş, Nahçıvan’ın erken siyasal organizasyonlarını anlamada anahtar bir merkezdi. Gamigaya Kaya Resimleri - MÖ 4.–1. Binyıl . Nahçıvan’ın **en eski sanatsal ve sembolik anlatım örnekleri**. Av sahneleri, hayvan figürleri, güneş ve kozmik semboller. Proto-Türk inanç sistemleri ve kozmolojisiyle ilişkilendirilmektedir. Ashabi-Kehf Mağarası- Antik dönemden itibaren kutsal kabul edilir. Hem **İslamî hem de daha eski inanç katmanları** barındırır.

Halk hafızasında mitolojik, dini ve tarihsel anlatımlar iç içedir. Nahçıvan’daki en kadim abideler, bölgenin yalnızca bir geçiş sahası değil; yerleşik, üretici ve sembolik kültürlerin erken bir merkezi olduğunu göstermektedir. Kültepe yerleşimleri ekonomik ve toplumsal yapıyı, Gamigaya kaya resimleri zihinsel ve inanç dünyasını, Oğlanqala ise siyasal. Bu çok katmanlı yapı, Nahçıvan’ı Güney Kafkasya arkeolojisinin çekirdek bölgelerinden biri hâline getirmektedir. Mümine Hatun Türbesi Zarafetin taşa dönmüş halidir. Geometri burada sadece ölçü değil, Bir kozmik ahenktir. Yazılar susmaz, Desenler dağılmaz.

Mümine Hatun Türbesi, İlidenizliler (Eldigüzîler) dönemine tarihlenen ve halk arasında **“Atabey Kubbesi”** olarak da bilinen önemli bir tarihî-mimari anıttır. Yapı, Orta Çağ Türk-İslam mimarisinin anıtsal türbe geleneğini örgütlenmeyi temsil eder.

Türbe, Azerbaycan Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ulusal ve uluslararası ölçekte korunması gereken kültürel miras unsurları arasında tescil edilmiştir. Ayrıca 1998 yılında, Mümine Hatun Türbesi, Nahçıvan’daki diğer Orta Çağ türbeleriyle birlikte UNESCO’nun **Geçici Miras Listesi’ne** dâhil edilmiştir.

Nuh Türbesi ise başlangıcın hatırasıdır. Tufandan sonra toprağa değen ilk umudun sessiz izidir. İnsanlığın hafızası burada derin bir nefes alır. Nuh türbesi Nahçıvan şehrinin güneyinde, Nahçıvangala olarak adlandırılan bölgede bulunan, 8.-12. yüzyıllara ait bir mimari anıttır .1

Mümüne Hatun Türbesi

Türbe, Azərbaycan Cumhuriyeti Kùltür ve Turizm Bakanlığı tarafından ulusal ve uluslararası ölçekte korunması gereken kùltürel miras unsurları arasında tescil edilmiştir.

Gülistan Türbesi

Nuh Türbesi

Gülüstan Türbesi yarım kalmış bir cümle gibidir. Ama eksik değildir; Çünkü bazen tamamlanmayan daha çok şey anlatır. Onun taşları, geçiş çağlarının sade ama vakur sesidir. Gülistan Türbesi – Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nin Julfa ilçesine bağlı Gülistan köyü yakınlarında bulunan 13. yüzyıldan kalma bir mimari anıttır.

Centre, UNESCO World Heritage. *"The mausoleum of Nakhichevan"*. UNESCO World Heritage Centre (İngilizce). unesco.org. 1 Nisan 2021 tarihinde kaynağından [arşivlendi](#). Erişim tarihi: 24 Nisan 2022

<https://nculture.gov.az/nuh-turb-si>

https://az.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCl%C3%BCstan_t%C3%BCrb%C9%99si

Azerbaycan. Nahçıvan . Ashab-ı Kehf –Mağarası.

Ashab-ı Kehf - İncanın sığınağıdır. Zamanın dışına çekilmiş bir bekleyiştir ... Uyku değil bu, Asırlara yayılmış bir sabır hâlidir. Bu abideler yan yana durmaz yalnızca, birbirine yaslanır. Çağlar arası bir konuşmadır bu; Sessiz, ama derin. Nahçıvan — Taşta hafıza, mekânda bilinç, sessizlikte tarih taşıyan ebedî bir yurtdur. Nahçıvan anlatmayı bitirmez. Her anlatı, bir başka sessiz kapıyı aralar. Çünkü bu coğrafyada tarih sonlu değil, katmanlıdır.

Karabağlar Türbesi - Yalnız bir yapı değildir; Bir külliye'nin kalbidir. Minarelerin suskunluğu, zamanın ağırlığını taşır. Burada mimari süs olmak için değil, hatırlamak için yükselmiştir. Göğe uzanan her çizgi yerin hafızasına bağlıdır. Yusuf bin Küseyir Türbesi Nahçıvan'ın taşta düşen imzasıdır. Sade görünür, ama derindir.

Bu türbede fazlalık yoktur; Çünkü anlam azlıkta yoğunlaşmıştır. Yazı, süs değildir; bilginin vakarını taşır. Ordubad - bir şehirden fazlasıdır. Sokakları plan değil, hatıradır .Evler birbirine bakmaz, birbirini dinler. Burada mimari, İnsanla tabiat arasında sessiz bir uzlaşmadır. Batabat Gölü- oğanın yazdığı bir metindir. Tarihin gürültüsünden uzakta, ama onunla aynı.hafızayı taşır. Suda yüzen adacıklar. Zamanın geçiciliğini fısıldar. Burada tarih konuşmaz; düşündürür.

Foto;<https://www.google.com/imgres?imgurl=https://upload.wikimedia.org/>

Azerbaycan. Nahçıvan. Karabağlar Türbesi.

Nahçıvan'da abideler tek başına durmaz. Onlar bir bütünün parçalarıdır: İnanç, mimari, direnç ve sabır aynı dilin farklı cümleleri. Bu yüzden Nahçıvan sadece geçmiş değildir. O, geçmişin bugünde sessizce yaşamaya devam edisidir. Böylece Nahçıvan — Taşın düşünceye, mekânın hafızaya, sessizliğin dile dönüştüğü nadir bir tarihtir.

1Foto: https://www.google.com/imgres?imgurl=https://nakhchivan.preslib.az/nax_images/

Tarihçiler , bilim adamları Nahçıvanı kadim, türk merkezli çok katmanlı ama süreklilik gösteren bir tarih ve kültür alanı olarak değerlendirmektedirler.

Ziya Bünyadov : " Nahçıvan tarih boyunca Azerbaycan Türklerinin yaşadığı ve Azerbaycan tarihinin ayrılmaz bir parçası olan bir bölgedir". Ziya Bünyadov . Azerbaycan VII – XI – esrlerde

Faruk Sümer : "Azerbaycan ve çevresi , Oğuz Türklerinin en eski ve en yoğun yerleşme sahalarından biridir." Oğuzlar (Türkmenler) İstanbul : Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı .1999. s27-30.

Halil İncalcık ;" Nahçıvan ve çevresi . Osmanlı – Sefevi mücadele alanı içinde yer alan Türk nüfuslu bölgelerden biridir." Halil İncalcık Osmanlı – Safevi ilişkileri .Ankara :TTK Yay, 2003. S. 76-7.

Prof.Dr. İlber Ortaylı

Türk tarihçiliğinin önde gelen isimlerinden , Osmanlı Ve Türk kültür tarihi alanında önemli çalışmalara imza atmış Prof. Dr. İlber Ortaylı : " Nahçıvan Türk – İslam tarihinin önemli merkezlerinden biridir. Nahçıvan tarihi, kültürel ve dil bakımından Azerbaycan 'ın ayrılmaz bir parçasıdır". "Sevimli bir Güney Kafkas şehri... Binaların mimarisi, şehrin yeşilliği, bahçeli evler, üniversite ve resmi binaların mütevazı ama görkemli görünümü beni derinden etkiledi. İran, Avrupa ve Anadolu burada birleşiyor... Nahçıvan'ın havası, suyu güzel. Kırsal alandaki problemleri eskiye göre çok düzelmiş. Karayolları gelişiyor. Türkiye tarihiyle de derin bağlara sahip. Özellikle 15. yüzyıldan 20. yüzyıl ortalarına kadar süren yakınlık dikkat çekicidir. Bu özelliği her daim göz önünde bulundurmak gerekir."...

1. <https://www.facebook.com/Ortaylililber/>

TÜRKİYE - VAN

Şehirler, zamanın katman katman biriktiği geniş bir defter gibidir. Her sokak bir cümle, her meyda yarım kalmış bir paragraf taşır. Taşın, camın ve çeliğin arasında yalnızca binalar yükselmez; alışkanlıklar, umutlar ve unutulmuş sesler de yükselir. Modern şehir, bu yüzden, yalnızca mekânsal bir düzen değil; zihinsel bir iklimdir. Bir şehirde sabah, ışığın asfaltla yaptığı ilk anlaşmayla başlar. İnsanlar, aceleyle yürürken birbirlerinin yüzlerine bakmamayı öğrenmişlerdir; bu da modernliğin sessiz terbiyesidir.

Modern Van, kendini bağırarak anlatmaz. Sakinliğiyle ikna eder, sadeliğiyle bağ kurar. Bu yüzden Van, ziyaret edilenden çok alışılan, görülen değil yaşanan bir şehirdir. Belki de bu yüzden Van'da insan, şehri gezmez; şehirle yavaş yavaş tanışır.

Bu eserler Anadolu geleneksel kuyumculuk ve maden sanatı kapsamında, sembolik–figüratif halk sanatı niteliği taşıyan kültürel objelerdir.

Altın, gümüş ve alaşımların dövme, döküm, kabartma ve kazıma teknikleriyle işlenmesi bu eserler İslam ve Anadolu maden sanatının tipik örnekleridir.

Ceviz ağacı ile yapılmış geleneksel Anadolu ahşap el sanatları;

Kar altında yürürken, modern binaların ışıkları akşamı erken yakıyordu. Yeni yerleşimlerin planlı sokakları, düzenli kaldırımları; kentin geleceğe dair cümlelerini açık ve net kuruyordu. Buna karşılık, eski mahallelerin alçak evleri karla daha çabuk barışıyor, sanki yüzyıllardır bu beyaz örtüyü bekliyormuş gibi susuyordu. Gece olunca şehir iki ayrı zamanın aynı anda nefes aldığını hissettirdi. Hastane pencerelerinde nöbetçi ışıkları, spor salonlarından sızan müzik, uzakta gölün karanlıkta bile varlığını hissettiren sessizliği... Van, karlı kışta hem dayanıklılığın hem yenilenmenin adını fısıldıyordu. Vana karlı kışta gittik; üşüdük ama içimiz ısındı.

Bu şehir, soğuğun ortasında bile yaşamı çoğaltmayı bilen bir dengeydi: geçmişle geleceğin, sessizlikle hareketin, karla ışığın aynı cümlede buluştuğu bir yer. Burda insanlar kaynar. Soğuk, kemiklere kadar inse de kalpler aceleyle ısınır. Karın altında ağırlaşan şehirde çaylar daha koyu, sohbetler daha uzundur.

Bir selam, bir davet, bir kapı aralığı... Tamamlanmamış, acele etmeyen ve geleceğe açık Van, bugün bir yeniden doğuş şehridir. Sabahları Van Gölü'nün mavisıyla uyanan şehir, akşamları kalabalık caddelerinde genç bir ritimle nefes alır. Kafeler, üniversite çevreleri, sahil yolu ve yeni mahalleler; Van'ın artık yalnızca hatırlayan değil, yaşayan ve üreten bir şehir olduğunu fısıldar. Modern Van, planlı bir aceleye sahip değildir. Bu şehirde modernlik, yüksek binalardan çok genç yüzlerde görünür.

kendini yenileyen bir hafıza kazanır. Farklı şehirlerden gelen gençler, Van'ın eski hikâyelerini dinlerken kendi

geleceklerini kurar. Böylece şehir, her kuşakta yeniden yazılan bir metne dönüşür. Van'ın modern yüzü, geçmişi silmez. Aksine, kalenin gölgesinde kurulan yeni hayat, eskiyle sessiz bir anlaşma yapmıştır.

Van'da gençlik, bir yaş aralığı değil; şehrin nabzıdır. Sokaklarda dolaşan enerji, konuşmalara sinen merak ve geceleri uzatan sohbetler, bu şehrin artık yalnızca hatırlamadığını, düşündüğünü gösterir. Kar, gökten acele etmeden düşüyor; Van'ın sokaklarını, damlarını, göl rüzgârını aynı sessizlikte buluşturuyordu. Ayak izlerimiz, soğğun kristal defterine düşen kısa cümleler gibiydi. Şehir, kışın sertliğini vakar ile karşılayan eski bir bilgeye benziyordu. Bir yanda kadim taşların

hafızası, diğer yanda cam ve betonun parlak dili... Van Gölü'nün nefesi kıyıda buhar olurken, ufukta yükselen yeni yapılar kentin bugüne tutunan elleri gibi görünüyordu. Son yıllarda yapılan hastaneler, geniş cam cepheleri ve düzenli bahçeleriyle yalnızca şifa dağıtan mekânlar değil; aynı zamanda güven duygusunun mimariye dönüşmüş hâliydi.

Spor salonları ise kışa rağmen diri kalmanın çağrısıydı: içerde yankılanan adımlar, dışarıdaki sessizliğe ritim dereceleriyle susarken, içeride insan sesi taşar katıyordu. Bu gençliğin merkezinde ise Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi vardır. Üniversite, Van için sadece bir eğitim kurumu değildir; modern şehrin kurucu dilidir

Amfilerden taşan fikirler, kampüsle sınırlı kalmaz; caddelere, kafelere, sahil yürüyüşlerine karışır. Van'da genç olmak, büyük şehirlerdeki gibi kaybolmak değildir. Burada gençlik, görünürdür. Öğrenci, şehrin misafiri değil; onun gündelik ritminin bir parçasıdır. Bu nedenle Van, gençleri içine alan değil, onlarla birlikte şekil değiştiren bir şehir hâline gelir. Üniversite

sayesinde şehir her yıl kendine yeni sorular sorar: Burada nasıl yaşanır? ... Burada nasıl düşünülür?... Buradan dünyaya nasıl bakılır?... Bu soruların kesin cevapları yoktur ama şehir, bu belirsizlikle barışıktır. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin göl kıyısına açılan kampüsü, bu ilişkinin sembolüdür. Bir yanda binlerce yıllık coğrafya, diğer yanda henüz yazılmamış hayatla ... Gençlik tam bu iki uç arasında durur. Ne bütünüyle kopar ne de tamamen bağlanır. Köprü olur. Modern Van'ın asıl dönüşümü de burada başlar.. Gençler, şehri tüketmez; onu okur, yeniden yorumlar. Kimi bu şehirden ayrılır, kimi kalır. Ama giden de kalan da Van'dan bir şey alır: sakinliği, mesafeyi, düşünerek yaşama alışkanlığını. Bu yüzden Van, gençler için bir "geçiş şehri" olmaktan fazlasıdır. Bir eşik gibidir. Hayat başlamadan önce durulan, bakılan ve karar verilen bir yer. Ve belki de bu yüzden modern Van, en çok gençlere yakışır. Çünkü bu şehir, onlar gibi: Tamamlanmamış, acele etmeyen ve geleceğe açık...

Türkiye. Van şehri. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Türkiye .Van

Türkiye. Van .

Ne büyük metropollerin telaşı vardır ne de taşranın durgunluğu. Burada zaman, gölün dalgaları gibi ağır ama kararlıdır. İnsanlar yürürken acele etmez; bakarken durur, konuşurken dinler. Bu şehirde modernlik, yüksek binalardan çok genç yüzlerde görünür. Böylece şehir, her kuşakta yeniden yazılan bir metne dönüşür. Van'ın modern yüzü, geçmişi silmez. Aksine, kalenin gölgesinde kurulan yeni hayat, eskiyle sessiz bir anlaşma yapmıştır. Tarih burada bir yük değil, arka plandaki derinliktir. Görünmez ama hissedilir. Akşamüstü sahilde yürürken, bir yanda gölün sonsuzluğu, diğer yanda şehrin ışıkları vardır. Van tam da bu çizgide durur: Ne bütünüyle geçmişte. . Ne de aceleyle gelecekte.

Hoşcakal , Van!...

Türkiye Van şehri.

birGüneş Dergisi

E-Mail: dergigunes@gmail.com

gunes_dergi

gunesdergi.com

Türkiye 2025